

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt VII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

cum de fidei professione à Papa edenda caveret, non solum octo Concilia Oecumenica ab illo conservanda decernit, sed etiam Lateranense, Lugdunense, & Viennense. Quare seculo Caroli VI. Conciliorum generalium nomine, Ecclesia Gallicana non solum vetera, sed etiam recentiora illa intelligebat. Enimvero in Gallia, quod ad disciplinam attinet, decretalium constitutis locum damus, cum bona Romanorum Pontificum venia, quæ nostris rebus & utilitati publicæ accommodatæ sunt, id est, omnibus ferè, paucissimis exceptis.

VI. Sanè dissimulandum non est, eam quæ jure divino Episcopis quasita est Ecclesiæ administrationem, nullis decretalibus ablatam fuisse; quamvis potestatis illius exercendæ modus variis constitutionibus variè pro temporum ratione præscriptus fuerit. Itaque si ea tempora incidant ut regendæ Ecclesiæ necessitas Episcopos à regulis recentioribus discedere cogat, nihil vetat quo minus jus naturale & divinum, omisissis formulis quæ jure novo præscriptæ sunt, locum habeat. Exempli causa; si sedis Romanæ vacatio per multos annos protraheretur, si hostium armis obfessa teneretur itinera, ita ut securè Romanus Pontifex adiri non posset, aut si qui alij similes aut graviores casus inciderent, jure divino aut antiquo illo jure ecclesiastico administranda esset Ecclesia.

fellitur: & verus sensus illius canonis exponitur, restituta interpunctione.

VI. Leo approbare noluit canonem xxviii. quod contrarius esset canonibus Nicænis. Dux regule elicitæ ex epistolis Leonis. Prima, nullos esse canones adversos Nicæna Synodo. Secunda, Summum Pontificem esse custodem canonum.

VII. Leo decernit irritum hunc canonem, eo nomine, quod sit contrarius Nicæna Synodo.

I. **S**OLET à plerisque pragmaticis hoc ferè præcipuum constitui Libertatis Gallicanæ theorema, Concilium Oecumenicum superius esse Summo Pontifice, unde sequatur nihil à sedis apostolicæ Præfulibus tentari posse quod synodorum generalium definitionibus adversetur. Invidiosam quæstionem fecit nimium partium studium. quod si abesset, vexatissima illa contentio facilè componi posse videretur. Scio quid Theologi Parisienses constanter professi fuerint in Concilio Constantiensi, Germanis auspiciis, quod omnes Ecclesiæ Patres tunc amplexi sunt, in unum conspirantibus omnium Episcoporum & Nationum votis. Scio quid Basileensis Synodus, quæ, paucis exceptis, omnes ferè Occidentis Episcopos continebat, de hac re decreverit, quidque à Gallicanæ Ecclesiæ Theologis passim doceatur. Attamen si cum bona Magistrorum venia, id quod sentio liberè profiteri liceat, existimo Libertates Ecclesiæ Gallicanæ hoc axiomate non omnino niti. Qui Romani Pontificis odium in has libertates concitant, id præcipuè urgent, eas alia ratione constare non posse, quàm apostolicæ sedis dignitate in eo maximè immunita, quod Pontifex Concilij Generalis auctoritati subjiçatur. Attamen hæc sententia, etsi in Schola Parisiensi & ceteris hujus regni Academiis certissima habeatur, in foro apud nos non disceptatur; qui Libertates perinde tuemur, si de Concilij Generalis novis Decretis, ac si de Romani Pontificis Constitutionibus agatur. Quinetiam receptos mores & consuetudines Ecclesiæ Gallicanæ, nostro usui commodas, adeo retinemus, ut etsi canone Concilij Generalis destituamur, quo illæ firmatæ sint, tamen ab iis nobis discendum esse non censeamus. Quare non est quod hæreamus in ea regula, quæ Romanis stomachum moveret, & quæ rebus nostris non prospicit ut par est. Fruatur Summus Pontifex aut æquo jure cum Conciliis Generalibus, aut superiori. Illud unum in foro expendetur, an nova constitutio vel novum rescriptum rebus Gallicanis consulat, aut noceat. Si receptos canones vel receptos mores infringat aliquo pacto, ejus ratio non

T ij

C A P V T V I I.

Synopsis.

I. Confutatur communis opinio, quæ docet præcipuam Libertatum regulam hanc esse, ut Concilium Oecumenicum superius Romano Pontifice dicatur. Quamvis hæc sit Schola Gallicana sententia, non est una ex Libertatibus Gallicanis. In foro perinde est, si Summus Pontifex æquo vel superiori jure cum Conciliis utatur. Vbi id tantum expenditur, an nova rescripta noceant Ecclesiæ Gallicanæ.

II. Canonum executionem ex pollicitatione exigimus. Pontifices Romani canones non posse infringi docent factis & scriptis; ut Innocentius I. in causa Chrysothomi.

III. Zozimus in causa Arelatensis Episcopi, & in epistola generali. Et Bonifacius I.

IV. Sed præcipuè Leo, in reprobatione canonis xxviii. Synodi Chalcedonensis. Hujus quæstionis, quæ illustris est, status constituitur. Secundus dignitatis gradus delatus Episcopis CP. à secunda synodo. Quo usi sunt in Oriente, ut probatur variis testimoniis, è C. Th. & synodo Chalced. Solvitur objectio petita è rescripto Theodosij, de Flaviano.

V. Nec administratio nec ordinatio Dioceseon Asiæ & Pontice tributa est hoc canone; sed usu, in quibusdam Ecclesiis. Canon xxviii. expensus, & sententia viri eruditi circa ejus explicationem, quæ re-

Fide Doctorem in
qualitate fiscali
de sacramentis
Actuipis.

Der. M. L. G.
c. 11. 09.

habebitur, nisi consensu publico accedente. Præterquam quòd enim hæc novarum legum conditio, & præcipuè ecclesiasticarum, ut assensu eorum, quorum interest, probentur; id sibi præcipuè vendicat canonum reverentia, ut iis Pontifices Romani derogare velle non censeantur, etsi fortasse formulis rescripti ex stylo Curia aliter cautum sit. Hæc est enim innata Canonum & Decretorum conditio, ut perpetuò vim suam obtinere debeant, nec mutationibus illis subjaceant quæ in legibus secularibus sunt frequentissimæ, ob rerum mundanarum mobilitatem, ut loquar cum Innocentio primo. Tribus autem modis præcipuè antiquis legibus & canonibus derogari solet. Vel nova lege promulgata, quæ priorem abroget, vel dispensatione & venia legis, aut derogatione certo quodam casu alicui concessa, vel privilegio perpetuo indulto. Novæ leges ferri non debent, nisi magna & evidenti utilitate cogente: quia durum est ab eo jure quod diu æquum visum est recedere, ut dixit Vlpianus. Quod præcipuè locum habet in legibus ecclesiasticis, quæ à Spiritu sancto conditæ dicuntur à Leone primo. Quam ob causam venia quoque canonum non faciliè indulgenda est, nec dispensationibus privatis, nec privilegiis personalibus, aut perpetuis.

II. Itaque non agimus cum sede apostolica quasi cum potestate quadam certis regulis ita devincta ut eas nullo casu egredi possit; cum sciamus canonum dispensationem, cujus est in politia ecclesiastica frequentissimus usus, Summo Pontifici præcipuè conceditam. Sed, veluti ex pollicitatione, quam suis Decretis Canonum & Constitutionum executionem sponderrunt, à B. Petri successoribus cum debita reverentia exigimus. Quantum verò canonibus detulerint Romani Pontifices per omnes ætates, perpetuò & verbis & factis testati sunt; eademque opera libertates nostras inviolatas spondere visi sunt. Cujus rei in signe præbet exemplum Ioannis Chrysofomi contra canonum præscripta in synodo ad Quercum damnatio decreta ab Orientalibus Episcopis: cui & Innocentius I. & ceteri Italiae Episcopi consensum præbere noluerunt; quia quæ canonibus violatis peraguntur, rata esse non possunt. Vnde Occidentis & Orientis communio interrupta fuit ad tempus. Sed tandem Ioannis nomen in Diptycha Ecclesie relatam fuit, & restitutum inter Ecclesias Communionis consortium. Servandorum canonum studium eò Romanos impulit, ut fatius duxerint in specie proposita scissionem Ecclesie

perpeti quam connivere ut canonibus aperta vis inferretur. *Nam longè præstiterit, inquit Innocentius in epistola ad Clerum Constantinopolitanum, vel ea condemnare, fratres carissimi, quæ rectè facta sunt, quàm ea robur ullum sortiri quæ adversus canones gesta sunt.*

III. Zozimus Pontifex Episcopis provincie Viennensis & Narbonensis secunda graviter exprobrat divisionem provincie Viennensis, quam contra patrum statuta tentaverant in Concilio Taurinensi. Etenim canone secundo certantibus de primatus honore Arelatensi & Viennensi Episcopis, à synodo definitum est ut qui ex eis probaret suam civitatem esse metropolim in laterculo Imperij, is totius provincie primatum etiam in rebus ecclesiasticis obtineret, & jura ordinationum juxta canones, interim verò, concordie & pacis causa, viciniore sibi quisque civitates intra provinciam vindicaret. Hanc Concilij temeritatem, quæ delatam ab apostolica sede jam olim Arelatensi Ecclesie potestatem subvertebat, Zozimus quidem Decreto suo repressit, & intermissum ordinem restituit; sed iis verbis usus est quæ ab Hincmaro, Ivone, & Gratiano adnotata sunt, ut constet Pontifices nolle sibi liberum esse antiqua decreta immutare: *Apud nos enim inconuulsis radicibus vivit antiquitas, cui statuta patrum sanxere reverentiam.* Idem testatum voluit Episcopis Africae, Gallie, & Hispanie, quid de hac re censeret. *Cum adversus patrum statuta venit, non tantum illorum prudentie atque sententie qui in eorum victura sanxerunt, sed ipsi quodammodo fidei & catholice discipline irrogatur injuria. Quid enim tam sanctum ac venerabile est, quàm penitus non exorbitare ab itinere majorum, quorum canonica instituta velut quedam fundamenta sunt, ferendis fidei jacta ponderibus?* Bonifacij par cura fuit anno **CDXXXII.** in evertenda Patrocli Arelatensis Episcopi præsumptione, qui Lutubensi Ecclesie, prætermisso Metropolitano, Episcopum ordinarat contra patrum regulas: *Quod nequaquam possumus ferre patienter, inquit, quia convenit nos paternarum sanctionum diligentes esse custodes.*

IV. Sed illustrius testimonium proferri non potest quàm id quod è variis Leonis Papæ epistolis petitur, cum de Concilij Chalcedonensis confirmando canone **XXVI.** quæstio incidisset: de qua paulò uberius dicendum est, ut hinc etiam primatus Romani Pontificis adversus Novatorum ludificationes asseratur. Sed ante omnia, controversie status constituendus est.

Vide lib. 7. cap. 9.

Ep. Innoc. 1. ad
Sorum lib. 1. c. 1.
cap. 2. c. 1. c. 1.
cap. 2. c. 1. c. 1.
cap. 2. c. 1. c. 1.
cap. 2. c. 1. c. 1.
cap. 2. c. 1. c. 1.

Conc. Taurin.
anno 1577.

Vide epistolam
Marci ad illu-
strum, editam in
Prolegomenis ad
historiam ecclesie
Eusebii.

Anno 477.
Zozimus ep. 7.
Ivo P. 4. c. 111.
Grat. 11. q. 112.
concl.

Vide Althimam
ad cap. 11. lib.
1. c. 1.

Zozim. ep. 6. ad
Aurelianum.

Bonif. ep. 4. ad
Hilariam ep. 1.
bon.

Secundæ sedis gradus delatus fuerat Ecclesia Constantinopolitanæ canone 111. secundi Concilij Oecumenici jam ab anno trecentesimo octagesimo primo. Ejus honoris quasi possessionem statim ideptus Nectarius, in ejus Concilij subscriptione, quam primo loco, ante Theophilum Alexandrinum Patriarcham, apposuit. Lex etiam quæ à Theodosio lata est de confirmatione disciplinæ ab ea synodo decretæ, Nectarium Theophilo præponit. Eodem ordine venerabilium Ecclesiarum Constantinopolitanæ & Alexandrinæ meminit lex altera Codicis Theodosiani, ab Honorio & Theodosio lata. Synodus quoque habita sub Domino Patriarcha Antiocheno, in causâ Arthanasij Perrheni Episcopi, perpetuò Archiepiscopum Constantinopoleos Proclum Cyrillo Archiepiscopo Alexandrino anteposit. Elegans est locus Actionis primæ Synodi Chalcedonensis; in qua, dum relegendur Acta prædatoris Synodi Ephesinæ sub Dioscuro, quæ Flavianum CP. post Domnum Antiochenum & Iuvenalem Hierosolymorum collocabant, Orientales Episcopi in has exclamaciones eruperunt: *Flavianus quare in proprio loco non sedit. Constantinopolitanum Episcopum quare quintum posuerunt? Paschasinus reverendissimus Episcopus dixit: Ecce nos Deo volente Dominum Anatolium primum habemus; hi quintum posuerunt beatum Flavianum. Diogenes reverendissimus Episcopus Cyzici Ecclesie dixit: Quoniam vos regulas scitis.* Nihil apertius adferri potest. Orientales Episcopi, quibus cara esse debuerat Antiochenæ Ecclesiæ dignitas, queruntur & vociferantur, cur Flavianus quinto loco sederit. Paschasinus verò Legatus Romani Pontificis, huic justæ expostulationi veluti succinens, Anatolio proximo à se loco sedere demonstrat, ut Synodi Chalcedonensis canonicum ordinem justitiâque prælatrocinio Ephesino commendigenes Cyzici hoc tribuit canonum auctoritati, quam Paschasinus sequeretur, hoc in parte non reclamante Paschasino. Itaque & Legatorum judicio, & Synodi Chalcedonensis approbatione, in ipsis Concilij exordiis secundæ sedis honor delatus est Anatolio, ex vi canonum ecclesiasticorum. Quare mirum videri non debet, si Nectario, & Gregorio, Orientalium omnium Ecclesiarum principatum, & per eos sedi Constantinopolitanæ tribuant patres Chalcedonenses in Prophonetico ad Marcianum Augustum.

Attamen hoc loco dissimulare non possum, quid contra referri possit è rescripto Theodosij Principis ad Dioscorum Ale-

xandrinum, quo primatum illi secundum canones in synodo Ephesina secunda se deferre testatur Theodosius. Quod uno ictu & dignitatem Romani Pontificis & jus Constantinopolitanæ sedis convellere videtur. Sed de Romanis Legatis dicitur libro quinto. Quod autem attinet ad sedem Constantinopolitanam, huic difficultati occurritur iisdem Theodosij litteris: quibus omnis Flaviano Episcopo auctoritas derogatur, & judicandus sistitur, non verò inter iudices adsciscitur. Vnde Elpidius comes synodo Ephesinæ suggestit, à Principe justum, ut qui sibi iudicium in synodo Constantinopolitana contra Eutychem arrogaverant, inter reos habeantur, & de utraque parte iudicium feratur, de Flaviano scilicet, Eusebio Dorylæi, & Eutythere, *παρεκκλησιαστο τοις κειντας ηδη, εν τωκει κεινοιδων ισοσθεν.* Quare dignitas Constantinopolitanæ sedi à secunda synodo tributa, illæsa remansit; etsi Flavianus insigni contumelia affectus fuerit, quòd è iudicium albo in reorum numerum sit translatus.

V. Observandum est tamen, jura ordinationum vel administrationis in Asianas & Ponticas provincias, canone secundæ synodi concessa non fuisse. Vsu tamen invaluerat ut in viciniore quædam civitates, ad sedendos electionum tumultus, curam suam rogatus Episcopus Constantinopolitanus extenderet. Vnde factum ut canone xxviii. Concilij Chalcedonensis, de omnium Episcoporum Orientalium consensu, plena Ponticæ, Asianæ, & Thracicæ Dioceseos administratio jure Patriarchico sedi Constantinopolitanæ decreta fuerit. Itaque, ut dixi, & nunc repeto, dignitas Patriarchica, & secundus gradus honoris, depulso Alexandrino Episcopo, novæ Romæ Episcopo delatus fuerat à secunda synodo, sed vis Patriarchatus, & metropolitaram ordinatio illi collata est à Concilio Chalcedonensi. Aliud tamen elici videtur ex illo canone xxviii. cujus verba ita concepta sunt, ut in Diocesisbus Thracicæ, Ponticæ, & Asianæ, metropolitaram ordinationes à synodo secunda jam olim tributæ fuisset videantur, & à synodo Chalcedonensi tantum confirmatæ. Vnde occasionem sumpsit vir illustrissimus & eruditissimus hunc canonem convellendi, & falsi crimen Constantinopolitanis clericis, qui canonem illum texerant, acriter objiciendi. Sed vix mihi persuadere possum eos adeo inverecundi oris fuisse ut scientes volentes coram honoratissimo illo Concilio Chalcedonensi cœtu in legem Corneliam de falsis præcipites darent, neque adeo incuriosos

Rescripti Theod. in synodo...
Rescripti Theod. in synodo...

Rescripti Theod. in synodo...
Rescripti Theod. in synodo...

Ill. Card. Peron. in Repl. c. 34.

Concilij patres, ut sibi os ab Aëtio Archidiacono sublini, seque ludibrio haberi passifuerint, quasi nullus ex illis literas novisset. Imò verò patres Chalcedonenses in epistola synodica ad Leonem difertis verbis hæc duo distingunt, honoris privilegia, & metropolitaram ordinationes. Dignitatem quidem & privilegia honoris à canone secundæ synodi indulta se decreto suo confirmasse; Metropolitanarum verò ordinationes consuetudine introductas se nunc synodali decreto contulisse profitentur. Quòd autem contraria sententia è canone xxviii. Chalcedonensi trahi posse videatur, à vitio interpunctionis & à leviufculo Latinæ interpretationis errore proficiscitur. Verus germanusque sensus canonis in hæc verba contrahitur: Canonem centum quinquaginta patrum recententes, eadem quoque & nos definimus & statuimus de privilegiis Constantinopoleos novæ Romæ, ut æqualibus privilegiis cum veteri Roma, etiam in rebus ecclesiasticis, fruatur: Et ut Ponticæ, & Thracicæ, & Asiænæ Diœcesis metropolitana ab sede Constantinopolitana ordinentur. Itaque definitio de metropolitaram ordinationibus, interpunctione à superioribus verbis distincta, ad synodum Chalcedonensem refertur, non ad canonem secundæ synodi. Cui nostræ interpretationi favet lectio Græca: *ὡς τὸ τοῖς τοῖς ποταμῶν*, & quod sequitur. id est, *Et ut Ponticæ*, ita ut oratio trahenda sit ad superiora verba, *ὡς τὸ τοῖς τοῖς ποταμῶν*. In editione Conciliorum vetus interpretatio latina ita reddit, in versis particulis, *Vi & Ponticæ*, quasi quæ de Ponticæ Diœcesis, Thracicæ, & Asiænæ dicuntur, cum præcedentibus immediatè verbis conneſterentur, atque adeo ad canonem secundæ synodi referrentur. quod viris eruditis fraudi fuit. Antiquissima tamen canonum interpretatio rectum ordinem harum particularum juxta exemplar Græcum conservavit, & novam istam definitionem synodo Chalcedonensi, non Constantinopolitanæ, tribuit.

VI. Novam constitutionem, quæ tot metropolitanorum jura infringebat contra Nicænæ synodi canones, à Leone confirmari Synodus Chalcedonensis, blandissimis verbis Pontificem demulcendo, per synodicam epistolam petivit, rem gratam Imperatori, Senatui, & urbi Constantinopolitanæ facturum docens; imò verò eam gratiam illi tributum iri, ut patri, ad quem egregia filiorum facinora redundare solent. Attamen ab exactissimo illo sacerdote, ut consensum suum huic innovationi præberet, extorquere non potuerunt; ea præci-

puè ratione, quòd canon xxviii. synodi Chalcedonensis regulas Nicænæ à nullo synodali conventu violandas infringeret. *Tanquam*, inquit Leo epistola ad Anatum, *refutari nequeat quòd illicitè voluerit multitudo, & illa Nicænarum canonum per sanctum verè Spiritum ordinata conditio in aliqua unquam sit parte solubilis. Nulla sibi met de multiplicatione congregationis synodalia Concilia blandiantur, neque trecentis illis decem & octo quantumlibet copiosior numerus Sacerdotum comparare se audeat, vel præferre; cum tanto divinitus privilegio Nicæna sit synodus consecrata, ut sive per pauciores sive per plures ecclesiastica judicia celebrentur, omni penitus auctoritate sit vacuum quidquid ab illorum fuerit constitutione diversum.* Idem in epistola ad Marcianum Augustum, de Anatolio loquens: *Non dedignetur regiam civitatem, quam apostolicam non potest facere sedem; nec ullo speret modo quòd per aliorum offensiones possit auferri. Privilegia enim Ecclesiarum, sanctorum patrum canonibus instituta, & venerabilis Nicæne synodi fixa decretis, nulla possunt improbitate convelli, nulla novitate mutari. In quo opere, auxiliante Christo, fideliter exequendo, necesse est me perseverantem exhibere famulatum; quoniam dispensatio mihi credita est, & ad meum tendit reatum, si paternarum regule sanctionum, me, quòd absit, connivente, violentur, & major sit apud me unius fratris voluntas, quam universæ domus Domini communis utilitas. In eandem sententiam præclare idem Leo in epistola ad sanctam synodum habitam Chalcedone: *De custodiendis quoque sanctorum patrum statutis quæ in Synodo Nicæna inviolabilibus sunt fixa decretis, observantiam vestre sanctitatis admono, ut jura Ecclesiarum, sicut ab illis trecentis decem & octo patribus divinitus inspiratis sunt ordinata, permancant. Nihil alienum improbus ambitus concupiscat; nec per alterius imminutionem, suum aliquis querat augmentum. Quantumlibet enim extortis assentationibus sese instruat vanitatis elatio, & appetitus suos Conciliorum æstimet nomine roborandos, infirmum atque irritum erit quidquid à prædictorum patrum canonibus discreparit. Quorum regulis quàm reverenter apostolica sedes utatur, scriptorum meorum, quibus Constantinopolitani antistitis conatus repuli, poterit sanctitas vestra lectione cognoscere, & me auxiliante Domino nostro, & catholice fidei & paternarum traditionum esse custodem.* Ex his locis duæ præcipuæ regulæ eliciuntur. Prima est, *Nullos esse ipso jure Conciliorum canones, si Nicænæ Synodi regulis sint adversi.* Secunda est, *Romano Pontifici dispensationem ita creditam, ut paternas regulas violari non sinat; cum sit paternarum**

Ep. Synod. Concil. Chalced. in de
m. & apud Ch.
Iustellum.

Codex MS. qui
erat in Biblioth.
Thu. & apud Chr.
Iustellum.

traditionum custos, ut idem Leo loquitur.

VII. Quare sui muneris conscius, quam aliis literis auctoritate vacuam dixerat synodi Chalcedonenfis definitionem, utpote Nicænis canonibus contrariam, ipse in irritum mittit, id est, nullitatem declarat epistola data ad Pulcheriam Augustam, quæ hoc sibi gratum fore significaverat. *Consensiones vero Episcoporum, inquit, sanctorum canonum apud Nicæam conditorum regulis repugnantes, unita nobiscum vestre fidei pietate, in irritum mittimus, & per auctoritatem B. Petri Apostoli generali prorsus definitione cassamus; in omnibus, ecclesiasticis his legibus obsequentes, quas ad pacificationem omnium sacerdotum per 318. antistes spiritus sanctus instituit; ita ut si multo plures aliud quam illi statuere decernerent, in nulla reverentia sit habendum quidquid fuerit à prædictorum constitutione diversum.* Ex quibus verbis colligitur evidentiissimè, non solum Leonem denegasse consensum suum novis Decretis, (qui tamen necessarius erat in hac specie, ex recepta juris regula, ut quæ omnes tangunt, ab omnibus probari debeant, & è novarum legum conditione, quæ illos non tenent à quibus receptæ non sunt) sed canonem illum B. Petri auctoritate irritum decrevisse. In qua definitione non adeo nifus est superiori quadam in synodum jurisdictione & auctoritate, quam reverentiam Nicænis canonibus debitam præterdit, ut ea ratione se à canonis XXVI. ipso jure nullius, ut pote Nicænas regulas infringentis, approbatione excusaret. Etenim cum Romanus Pontifex sit præcipue canonum & traditionum antiquarum custos, assertor, & executor, ad illius reatum pertinet, si in rebus gravissimis illo connivente violentur. Quare illius sententia obtinuit, adeo ut è canonum numero expunctus fuerit canon ille tantopere controversus, quemadmodum dixi cap. 111. hujus libri §. v.

CAPVT VIII.

Synopsis.

I. Rescripta contra canones elicitæ sunt nulla; Deoque injuriam inferunt, ex Hilario. Summus Pontifex, qui est potissimus sacerdos, reus est culpa, si canones vel decreta violari sinat, ex eodem Hilario.

II. Propositum Romana sedis ut canones custodiat, è Gelasio. Quos præ ceteris sedibus exequi debet. Non sustinet quæ sunt contraria privilegiis universalis Ecclesie, ex eodem Gelasio.

III. Pontifices decreta decessorum suorum infringere non debent, quia sunt perpetua, & eorum violatio tendit ad religionis & Pontificum injuriam, è Symmacho. Quæ verba, de justis decretis, ex æquitate B.

Petri latis intelligit Hincmarus.

IV. Statuta decessorum servare justitia suadet. injuriæque sibi facit Rom. Pontifex, si fratrum jura perturbet, è Gregorio Magno. Ideo pastor effectus, ut canones & leges non excedat, è Leone IV. In consecratione sua professionem emittebat servandæ qua canonicè essent decreta à decessoribus suis.

V. Summa Pontificis auctoritas & canonum observatio sancuntur decreto Concilij Florentini, quod nondum expensum est. Contentio inter Græcos & Latinos de primatu Papa recensetur. Latini eum intelligi volebant secundum dicta sanctorum. Græci, secundum canones. Decreto statuitur, Papa in B. Petro traditam plenam potestatem regendi Ecclesiam, ad eum modum quem canones & acta synodorum docent. Corruptus leviter textus Latinus sensum mutat. Legendum, quem ad modum & in gestis Conciliorum. Vulgata lectio præfert, quemadmodum etiam. Græci primatum Papa colunt in dicto Concilio Flor. Salvis privilegiis & juribus Patriarcharum. Sionostri, Salvis Libertatibus Ecclesie Gallicanæ.

I. **L** E O N E M excipit Hilarus Papa, qui candidè & ingenuè fatetur rescriptum quod à se per obreptionem contra Canones Ecclesiarumque privilegia elicitum fuerat, esse nullum, vimque regulis illatam in Domini injuriam tendere. Ingenuus Ebredunensis, Alpium maritimarum provincie Metropolitanus, conqueritur de jure provincie suæ imminuto ab Auxanio Episcopo, qui ab Hilario Pontifice rescriptum aliquod impetraverat canonibus contrarium. Querelæ istius cognitionem Hilarus Episcopus quibusdam Gallicanis delegavit, his verbis: *Ita vestre caritati cognitionem adnexæ querimonie delegamus, ut nihil adversum venerandos canones, nihil contra sanctæ memorie decessoris mei judicium valeat, quidquid obreptum nobis esse constiterit. Nolumus namque Ecclesiarum privilegia, quæ semper sunt servanda, confundi; quia per hoc non minus in sanctarum traditionum delinquitur sanctiones, quam in injuriam ipsius Domini proflisur.* Idem Hilarus in Concilio Romano habito anno CDLXVII. vestigia Leonis premens, in se, qui potissimus est sacerdos, reatum omnem transfert, si constitutiones canonum vel apostolicæ sedis infringi patiatur: *Nulli fas sit, sine status sui periculo, vel divinas constitutiones, vel apostolicæ sedis decreta temerare; quia nos, qui potissimi sacerdotis administramus officia, talium transgressionum culpa respiciet, si in causis Dei desides fuerimus inventi; quia meminimus qualiter comminetur Dominus negligentie sacerdotum. Siquidem reatu majore delinquit qui potiori honore perfruitur, & graviora facit vitia peccatorum sublimitas dignitatum.*

Hilarus ep. 4. anno 465.

II. Multus est in commendanda canonum custodia Gelasius, docetque pium & devotum esse Romanæ sedis propositum ut